Program za lokalne volitve 2026 za občinski svet Škofja Loka.

Zdravo okolje vsem generacijam

KEL komunalno ekološka lista

VESNA ZELENA STRANKA

NAŠA VIZIJA

Škofja Loka je občina, kjer skupaj dobro živijo vse generacije; v mestu, na podeželju, danes in čez 30 let.

Bivamo, delamo in razvijamo se v zdravem, urejenem in varnem okolju. Gospodarski, družbeni, športni in kulturni razvoj gradimo v skupnosti, ki omogoča visoko kakovost bivanja. Zelene površine, območja za druženje več generacij, otroška igrišča, čist zrak, bližina narave in ohranjena kmetijska zemljišča so naše bogastvo. Naša občina je povezana, močna ter odporna na podnebne spremembe in geopolitične pretrese.

To vizijo bomo zasledovali preko sedmih programskih stebrov.

ČISTI ZRAK = TEMELJ ZDRAVJA IN RAZVOJA

Čisti zrak ni nadstandard. Je osnovni pogoj za zdravo življenje ter razvoj. Kot tak mora postati občinska prioriteta. V nekaterih delih občine celo leto, drugje pa predvsem med kurilno sezono, dihamo zelo onesnažen zrak. To vpliva na kakovost življenja in zdravje vseh, še posebej otrok in ranljivih skupin.

Občina Škofja Loka ima po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje nadpovprečno število novih primerov pljučnega raka (v obdobju 2018 -2022 skoraj 94 novih primerov pljučnega raka). Hkrati naša občina dosega tudi nadpovprečne vrednosti pojavnosti astme pri otrocih na 1000 prebivalcev (ŠKL =0,43, slovensko povprečje SI = 0,32). Te številke in naš čut za voh jasno kažejo, da je onesnažen zrak v občini problem, ki se ga do sedaj ni resno naslovilo. Ni dovolj, da imamo merilne postaje, ki služijo zgolj pripravi letnega poročila na občinski spletni strani. Rezultate teh meritev je potrebno uporabiti skozi konkretne ter učinkovite ukrepe za izboljšanje zraka, ki ga občani Škofje Loke dihamo.

Zato bomo vztrajali na pripravi **večletnega Programa za izboljšanje kakovosti zraka, ki bo imel jasne in ambiciozne ukrepe ter zadostna finančna sredstva za njihovo izvajanje**. Pri tem se ne bomo opirali zgolj na priložnosti, ki jih nudijo državni ali evropski projekti, temveč bomo zagotovili ločeno postavko z namenskimi sredstvi znotraj občinskega proračuna. Občina bo morala javnosti redno poročati o učinkovitosti ukrepov in doseženem napredku. Program bo vključeval **pripravo uporabnikom prijazne mobilne aplikacije za ozaveščanje oziroma sistema za opozarjanje** ob dnevih, ko je onesnaženje prekomerno.

Podprli bomo dodatne nadgradnje občinskih merilnih naprav za učinkovito usmerjanje ukrepov. Z Agencijo Republike Slovenije za okolje pa bomo aktivno sodelovali pri

postavitvi in uporabi nove nacionalne merilne naprave na Trati, z dimnikarsko službo pa na področju osveščanja.

V naši občini ima industrija tudi druge vplive na okolje, ki do sedaj še niso bili formalno raziskani. Za to, da bomo bolje razumeli in usmerjali ukrepe za varovanja zraka, vode in tal, bomo zagotovili **dodatne analize podzemskih in tekočih voda, analize tal in zemljine** v bližini industrijske cone Trata, v Bodovljah ter ob betonarni na Grencu, zaradi morebitnih izpustov onesnaževal v vodotoke na teh območjih. Sodelovali bomo z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje ter Univerzo v Novi Gorici za dodatne analize vpliva industrije na zdravje ljudi v občini.

Vprašanje čistega zraka in tudi širše zdravega okolja pa zdaleč ni samo izziv spremljanja stanja ali vprašanje komunikacije. Potrebna so tudi **zavezujoča pravila in finančni ukrepi**. Zato si bomo na državni ravni prizadevali za obvezne nenapovedane meritve izpustov pri glavnih gospodarskih obratih v občini, tako za zrak kot za vode in tla, ter za to, da se del nadzornih funkcij prenese na medobčinski inšpektorat ter s tem naslovi kadrovske omejitve državne inšpekcije. Zahtevali bomo trajne meritve in transparentno objavljene podatke o izpustih iz industrijskih naprav po posameznih virih onesnaževanja.

Družbeno odgovorno gospodarstvo in podjetništvo nista samo dobiček na prvo žogo, ampak predvsem razvoj na podlagi vzdržne izrabe lokalnih virov in družbene odgovornosti do okolja in ljudi. Določen delež podjetij proizvaja z nizko dodano vrednostjo, njihova proizvodnja negativno vpliva na okolje, dobičkonosnost in delovni proces pa sta odvisna od poceni delovne sile z nižjo izobrazbo, uvoženih surovin in energije. To rezultira v nizkih plačah zaposlenih in uvozu poceni tuje delovne sile (migracije) ter nekontroliranih izpustih v okolje.

Škofja Loka mora postati občina okolju prijazne, tehnološko zahtevne industrije, ki bo zaposlovala višje in visoko kvalificirane kadre in se bo razvijala v okviru sedanjega obsega industrijske cone.

Za ta namen bomo podprli ugodnosti pri najemu in nakupu obstoječih poslovno industrijskih objektov, ki danes samevajo. Prizadevali si bomo, da prostore in zemljišča v občinski lasti damo v ugoden najem takim dejavnostim, ki bodo izboljšale okoljsko delovanje že obstoječih lokalnih podjetij in takim, ki bodo znižale potrebo po dnevnih migracijah.

V zameno bomo zahtevali, da bo industrija dobre pogoje za delovanje spoštovala in delovala družbeno odgovorno, da bo podpirala lokalne športne, kulturne in druge družbene dejavnosti ter projekte, ki krepijo skupnost in izboljšujejo kakovost bivanja v občini. V ta namen bomo po vzoru občine Kanal ob Soči predlagali uvedbo javnega razpisa za sponzorska in donatorska sredstva.

Aktivno bomo spodbujali sodelovanje s podjetji za zmanjševanje negativnih vplivov na okolje. Preko prostorskega načrtovanja kot tudi drugače bomo spodbujali družbeno

odgovorne in okolju prijazne gospodarske dejavnosti. Ne sprejemamo 'greenwashinga' podjetij in ne bomo dopuščali občinskih odpustkov za širjenje umazanih industrij. Prizadevali si bomo, da se bodo v Škofji Loki razvijale gospodarske dejavnosti, ki nimajo negativnih vplivov na okolje, ki zaposlujejo višje in visoko kvalificirano delovno silo, za višjo dodano vrednost proizvodnji in ki bodo privabila mlade v Škofjo Loko.

Z razpoložljivimi pravnimi sredstvi se bomo zoperstavili podjetjem, ki zanemarjajo družbeno odgovornost in vztrajajo pri prekomernem onesnaževanju.

Iskali bomo tudi **konkretne rešitve za individualna kurišča**. Občinski Program za izboljšanje kakovosti zraka bo vključeval ozaveščanje glede izbire goriva, pravilnih načinov kurjenja, možnosti oddaje odpadkov na deponijo (namesto sežiga v peči ali na dvorišču) ter okrepljenih investicij in sofinanciranja energetsko učinkovitih kurilnih naprav, menjave zastarelih kurišč, predvsem z mislijo na socialno ranljivejše skupine. Po vzoru drugih občin (občina Žirovnica) bo Škofja Loka to sofinanciranje uredila na način, da se bo pomoč lahko kombinirala s subvencijami Ekosklada. Po vzgledu občine Bled bo v občinski razpis za kmetijstvo vključeno sofinanciranje mikroorganizmov za zmanjšanje amonijaka (vonj) in prašnih delcev pri aplikaciji gnojevke. Promoviral se bo zeleni odrez kot surovina za kompostiranje.

Občinski Program za izboljšanje kakovosti zraka bo **vpliv prometa na kakovost zraka in okolja** naslovil preko podpore razvoju varnih šolskih, kolesarskih in pešpoti. Dodatno bo negativne vplive prometa zmanjševal z večjo ozelenitvijo ob cestah, z elektrifikacijo javnega prometa ter postavitvijo elektro polnilnic v vsa blokovska naselja.

Za najboljše dosežke in prostovoljno delo za bolj urejeno okolje bo občina vsako leto podelila nagrade. Podprli bomo čistilne in druge skupnostne akcije za urejanje lokalnega okolja, kot na primer za očiščenje komunalnih in gradbenih odpadkov iz strug potokov, tudi kot priložnost za ozaveščanje, povezovanje in druženje različnih generacij (npr. preko piknikov v soseskah).

ZELENO JE NAJBOLJŠA KLIMA

Ohranjali bomo zelene površine in z njimi upravljali tako, da bo izboljšana biotska pestrost ter da bodo ohranjena vitalna drevesa.

Zagotovili bomo vsaj **30% pokritost vseh odprtih površin s krošnjami dreves** ter zagotovili senco na ulicah, parkiriščih in pločnikih. Pripravili bomo kataster dreves v urbanih delih občine ter aktivne ukrepe za njihovo varovanje in novo zasajanje avtohtonih in na podnebne ekstreme odpornih dreves.

Pri vseh novogradnjah, vključno novih večstanovanjskih objektih, ter infrastrukturnih projektih bomo zahtevali zasajanje površin z vrstami dreves in rastlin, ki so odporne na podnebne ekstreme. Na vseh javnih površinah in pri novogradnjah bomo podpirali ukrepe

zadrževanja vode z namenom, da se razbremeni kanalizacijsko omrežje in krepi odpornost na sušna obdobja.

Spodbujali bomo **pisane in žive vrtove** ter zelene površine z avtohtonimi vrstami in visoko biotsko pestrostjo za višjo kakovost bivanja in ohranjanje divjih opraševalcev.

Spodbujali bomo tudi kmetijske pridelovalce, da ohranjajo **pisane travnike**. Podpirali bomo aktivnosti, ki omogočajo vzpostavitev izobraževalnih in turističnih aktivnosti v podporo ohranjanju biotske pestrosti v občini.

Zagovarjali bomo večjo varnost pred poplavami s celostnim pristopom do **protipoplavnega urejanja z na naravi temelječimi rešitvami**. Občina naj bo sogovornik države in zagovornik, da država pripravi državnih prostorskih akt za urejanje celotnih porečij Sor. S tem bomo omogočili pridobivanje evropskih sredstev za renaturacijo vodotokov, da bodo ukrepi istočasno pomagali pri sušah, poplavah in varovanju pred vročino. Reke pa bodo nudile možnost sprostitve in rekreacije za občane in obiskovalce.

VAREN KORAK, JAVNI PROMET PO MERI LJUDI

Trajnostna mobilnost so **varne kolesarske steze in pešpoti** ter možnost, da lahko otrok ali odrasel pride iz vsakega zaselka v mesto ali drugo naselje v občini z eno od oblik javnega prevoza. V kolikor želimo uporabo pešpoti in kolesarskih poti spodbujati, morajo te povezave biti neprekinjene, varne, privlačne in zdravju koristne, torej neobremenjene s škodljivimi izpusti.

Naša vizija in prioriteta je, da so vzpostavljene dobro povezane kolesarske in pešpoti iz obeh dolin, kakor tudi od Dorfarij in Reteč, do javnih storitev v mestu in okolici. Te poti naj omogočijo učinkovito navezavo na medmestni javni potniški promet. Tako lahko otroci samostojno pridejo na popoldanske aktivnosti brez udeležbe staršev ali skrbnikov peš, s kolesom ali javnim prometom.

Zato že danes podpiramo takšne rešitve, ki otrokom in mladostniki omogočajo dostopen in varen transfer, neodvisnost v premikanju od točke A do B in razbremenitev staršev. S tem dosežemo tudi zmanjšanje pritiska na promet.

Zagotovili bomo **novi avtobusni povezavi** med Bukovico in Retečami - Gorenjo vasjo ter Dorfarji in Logom. Podpirali bomo prevoze na klic, skupnostni najem vozil (car sharing), in druge primerljive oblike prilagojenega osebnega prevoza. Zagovarjali bomo širjenje dometa mestnih minibusov (Agata in Jurij) ter nadaljnji razvoj prostoferja, da omogočimo dostop do mesta tudi iz vseh kotičkov občine za vse občane in obiskovalce z mrežo javnega prevoza. Pav tako si bomo prizadevali za nadaljnje **širjenje omrežja izposoje koles** do sosednjih občin, ki tega omrežja še nimajo.

Podpiramo tudi ambicije, da se na železniški trasi med KR in LJ obstoječa proga prekvalificira v medmestno potniško progo s taktom pod 20 minut in dodatno postajo na

Godešiču in v Žabnici. Tranzitni tovorni in mednarodni potniški promet pa naj se prestavita na novo in krajšo hitro progo ob avtocesti Ljubljana Jesenice, z navezavo do letališča Brnik.

NJIVE NAJ OSTANEJO NJIVE

Škofja Loka potrebuje dolgoročno strategijo in ukrepe, ki bodo povezovali kmetije s prebivalstvom in javnimi zavodi ter krepili podjetništvo v povezavi s kmetijstvom, ohranjanjem kulturne krajine ter predelavo živil.

Osnova za prehransko varnost so kmetijska zemljišča. Njihova količina je omejena, posebej tistih najbolj rodovitnih v nižinah. Ker so kmetijska zemljišča vedno bolj ogrožena, si bomo prizadevali za njihovo trajno varovanje pred spremembo namembnosti in ohranjanje obstoječega obsega obdelovalnih površin. Območje Sorškega polja bomo zaščitili kot naravno vrednoto za potrebe kmetijstva in gozdarstva. S tem bomo spodbujali pridelavo hrane in lesa ter ohranjanje podtalnice in rodovitnih tal.

Podprli bomo **pripravo prehranske strategije** za občino Škofja Loka, po vzoru Mestne občine Kranj, z namenom okrepiti prehransko varnost naše občine. Podpiramo lokalne in ekološke pridelovalce živil v občini, s tem pa tudi razvoj ekološkega kmetijstva, trajnostne živinoreje, lokalno pridelavo stročnic, žit, zelenjave in sadja. Zagovarjamo lokalno predelavo živil in kratke poti od njive do mize. Zato bomo krepili ponudbo in aktivnosti povezane s tržnico lokalnih ponudnikov v Škofji Loki ter spodbujali aktivnosti, ki bodo lokalne ponudnike z vasi približale vsem občankam in občanom (spoznavni dogodki, vaške tržnice nekajkrat letno, povezovanje lokalnih ponudnikov z lokalnimi obrati).

Zagotovili bomo ciljne aktivnosti za **večje vključevanje lokalne in ekološke hrane** ter **manj zavržene hrane v javnih zavodih**. Prizadevali si bomo, da lokalna in ekološka hrana v javnih zavodih postane strateška prioriteta v naši občini. Želimo, da otroci v vrtcih in šolah ter starejši v domovih za starejše jedo kvalitetno, zdravo, čim bolj lokalno in, kolikor se le da, tudi ekološko pridelano hrano.

Javni zavodi so zelo pomemben trg za lokalne kmetije. Šola s 1000 otroki na letni osnovi porabi nekje okrog 380.000 evrov za nakup živil. Želimo, da ta denar ostane čim bolj v lokalni skupnosti in podpira lokalne kmetije. Zaenkrat pa na tem področju v Škofji Loki stvari še šepajo. Zavedamo se, da imajo javni zavodi kadrovske in finančne omejitve. Vendar številne šole in lokalne skupnosti dokazujejo, da je kljub oviram mogoče premikati stvari. OŠ Toneta Čufarja na Jesenicah, ob nič višjih stroških za obroke, dosega že več kot 60% ekoloških živil, od tega polovico slovenskega porekla. Po podatkih, ki smo jih pridobili kot odgovor na svetniško vprašanje, v naši občini samo vrtec Kamnitnik dosega zakonsko predpisanih 15% ekoloških živil. Tudi pri drugem zakonsko predpisanem deležu - 20% živil iz shem kakovosti - imamo prostor za izboljšave, saj zakonske zahteve ne omejujejo doseganja višjih deležev.

Zato bomo za javne zavode zastavili **cilj in ukrepe za dosego vsaj 50% osnovnih živil slovenskega in čim večji delež lokalnega izvora, ter vsaj 30% živil ekološkega izvora** v vseh javnih zavodih, tako v vrtcih, šolah kot domovih za starejše. Za dosego tega cilja bomo podpirali konkretne ukrepe: 1) podporo javnim zavodom za vpeljavo dobrih praks pri pripravi javnih naročil (na primer, dobro zastavljeni sklopi, ki so usklajeni s ponudbo in prioritetami za povečanje lokalnih in ekoloških živil, uporabo merila 'svežine' za lokalno zelenjavo); 2) sistematično povezovanje lokalnih in regionalnih ponudnikov z javnimi zavodi; 3) podporo organizatorjem prehrane in kuharskem osebju - sofinanciranje dela preko obsega, ki jih določajo državni normativi, oziroma skupne oddaje javnih naročil za zmanjšanje administrativnih bremen; 4) sofinanciranje nakupa lokalnih živil za javne zavode; 5) podpora programom za obiske otrok in starejših na lokalnih kmetijah; ter 6) trajno varovanje kmetijskih zemljišč - ker brez zemljišč ni lokalne pridelave.

Omogočili bomo **umestitev novih skupnostnih vrtov**, ki ne bodo le prostor za pridelavo hrane, temveč tudi za povezovanje skupnosti. Zahtevali bomo smotrno in ciljno upravljanje s skupnostnimi vrtovi. Občina mora pripraviti strokovne podlage in na osnovi teh določiti prostorsko ustrezne nove lokacije ter urediti upravljanje tako začasnih kot tudi stalnih skupnostnih vrtov.

Sprožili bomo pogovor o blagovnih rezervah na občinski ravni kot enega od ukrepov za krepitev prehranske varnosti.

Organizirali bomo strokovne podlage in dialog za **selitev in posodobitev škofjeloške klavnice** izven starega mestnega jedra ter iskali rešitve za vzpostavitev mobilne enote klavnice. Na tak način bomo podprli tako dobrobit živali kot tudi na trenutni lokaciji ustvarili prostor za novo večnamensko rabo prostora.

Zagovarjali bomo lokacijo za trgovino z lokalnimi in ekološkimi izdelki v starem delu mesta, ki bo vključevala delikateso za zdravo hitro hrano iz lokalnih surovin. Spodbujali bomo večjo **dostopnost bolj zdrave hrane za otroke in mladostnike** ter njeno promocijo na občinskih dogodkih (zdrava hitra hrana).

DOSTOPNO BIVANJE, KJER SE DOBRO POČUTIMO

V občini Škofja Loka se soočamo s pomanjkanjem stanovanj, še posebej za mlade družine. Vendar dosedanja gradnja ne daje ustreznih rezultatov: več kot polovica novozgrajenih stanovanj predstavljajo naložbe, torej se stanovanja niti ne prodajajo niti ne oddajajo.

Zahtevali bomo, da občina prevzame pobudo pri stanovanjski gradnji z zemljiško politiko, načrtom ravnanja z nepremičninami in uveljavljanjem predkupne pravice stavbnih zemljišč.

Zagotovili bomo, da bo **napredno občinsko prostorsko načrtovanje in upravljanje** javnih površin sledilo najnovejšim standardom in omogočalo najvišjo kakovost bivanja. To

pomeni, da mora pri stanovanjskih projektih biti zagotovljeno dovolj zelenih površin, igralnih prostorov in dostop do primernih stanovanj za mlade (npr. štirisobna stanovanja) in tudi za ranljive skupine.

Podpiramo **novogradnje stanovanj**, ki morajo biti umeščene na način, da se ohrani ali izboljša kakovost življenja na dani lokaciji, tako za obstoječe kot tudi nove prebivalce. Hkrati se mora varovati zelene površine in kmetijska zemljišča.

Novogradnje ne morejo v celoti rešiti dostopnost stanovanj. Zato si bomo še posebej prizadevali za pilotne projekte za vpeljavo **novih oblik stanovanjskih skupnosti** in alternativnih modelov bivanja, vključno z medgeneracijskimi skupnostmi. Spodbujali bomo **prenovo praznih ali slabo izkoriščenih objektov**.

Zagovarjali in predlagali bomo rešitve, ki bodo omogočile, da bodo vse soseske imele **kvalitetne igralne površine in površine za druženje**.

Zagovarjali bomo **senčenje** mestnega in vaških jeder ter vseh otroških igrišč. Spodbujali bomo zamenjavo asfaltnih površin s tlakovci, ki omogočajo ponikanje deževnice. Povečali bomo zasajanje dreves, ki nudijo senco, ter ozelenitvi streh na industrijskih in poslovnih objektih.

Pripravili bomo predlog pilotnega projekta od nakupovalnih centrov do večnamenske rabe prostora, kjer bomo skupaj s podjetji in občankami/občani zasnovali nov koncept za večnamensko gradnjo in izboljšave trenutne pozidave teh prostorov.

Podpirali bomo **aktivne ukrepe za prilagajanje na poplave, suše, vročinske valove** in druge vremenske ekstreme. To ne pomeni samo prilagajanja infrastrukture in prostorov, temveč tudi prilagajanje skozi prakse in aktivnosti.

DOBRI SOSEDJE V POVEZANI SKUPNOSTI

V času podnebnih ekstremov in geopolitičnih pretresov je močna in povezana skupnost naš ključ do kakovosti življenja in večje odpornosti. Zagovarjali bomo ureditev **medgeneracijskih in večnamenskih prostorov** in krepitev kvalitetnih aktivnosti in prostorov za druženje za mladostnike in mlade.

Okrepili bomo **pripravljenost na vročinske valove** preko načrta za vročinske valove. Poskrbeli bomo za starejše in ranljive osebe med vročinskimi valovi ter zagovarjali vzpostavitev nekomercialnih javno dostopnih hladnih prostorov za druženje v vseh soseskah.

Podpirali bomo aktivnosti za krepitev zdravega življenjskega sloga in socialne vključenosti. Spodbujali bomo **solidarnost** in krepili nevladne prostovoljske organizacije.

Za dobro povezano skupnost je potrebno zagotoviti aktivnosti za **integracijo priseljencev**. To pomeni tudi podporo učenju slovenskega jezika.

Podpirali bomo tudi nadaljevanje podpore občine bogati ponudbi kulturnih in športnih dejavnosti. Pri tem bomo v ospredje postavili upoštevanje ciljev iz drugih stebrov našega programa: zmanjševanje emisij prireditev, vključevanje lokalne hrane, trajnostno mobilnost do in iz prireditev, dostopnost prireditev tudi iz okoliških krajih, dostopnost družbenim skupinam z različnimi omejitvami in depriviligiranim skupinam.

ODZIVNO IN ODGOVORNO OBČINSKO UPRAVLJANJE

Pozorno bomo spremljali **sprejemanje sprememb občinskih podrobnih prostorskih načrtov** (OPPN) ter zahtevali, da Občina in Upravna enota zagotovita nadzorovanje gradenj skladno z zakonodajo in prostorskimi normativi. V Občinski svet bomo vabili vodje pristojnih oddelkov, ki bodo morali pojasniti namen in razloge predlaganih sprememb občinskih prostorskih planov in vpliv na do sedaj sprejete smernice razvoja občine.

Z **letnim javnim poročilom o izvajanju in semaforjem napredka** bomo zagotovili bolj pregledno in transparentno spremljanje napredka pri občinskih projektih in sprejetih občinskih strateških ciljih, s tem pa tudi pravočasno izvedbo participativnega proračuna. Bolj transparentno bo reševanje vsakodnevnih zagat občank in občanov.

Ne želimo meriti uspeha samo po številu izvedenih infrastrukturnih projektov. Merili ga bomo tudi po tem, kako dobro ljudje živijo.

Zagovarjali bomo **celostno načrtovanje razvoja občine**, ki ne bo samo seštevek posameznih projektov. Želimo, da se v občini razvije koncept kakovosti bivanja, ki bo vključeval potrebe občanov, smiselno nadgrajeval infrastrukturo in omogočal dostopanje do vseh storitev tudi depriviligiranim skupinam - brez ovir od vrat do vrat.

Preprečili bomo dosedanje slepo sledenje interesom investitorjev, ko so se nižali standardi kakovosti življenja in prostorskega načrtovanja, prostorski razvoj občine Škofja Loka pa je stagniral in ponekod tudi nazadoval.